

"Dit document is een script van onderwijs dat is bedoeld om via video te worden getoond. In de video worden relevante tekst, dia's, media en afbeeldingen getoond om de presentatie te vergemakkelijken. Daarom is het mogelijk dat deze tekst soms niet vlot leest of dat bepaalde teksten eigenaardig klinken. Daarnaast kunnen er grammaticale fouten voorkomen die niet acceptabel zouden zijn in literair werk. We moedigen u aan om het video-onderwijs te bekijken omdat het een aanvulling is op het schriftelijke onderwijs."

De Moadiem Serie - Chanoeka

Chanoeka voldoet technisch gezien niet aan de criteria van de Moadiem, de vastgestelde tijden van JHWH. Alle Moadiem van JHWH zijn uitgewerkt in Leviticus 23.

Net zoals het Bijbelse feest Poeriem, is Chanoeka door mensen ingesteld. Daarom, en om andere redenen, zijn er mensen die ervoor kiezen om dit feest niet te vieren. Aan de andere kant zijn er mensen die geen problemen zien in een jaarlijkse viering van Chanoeka. Verderop in deze studie gaan we dieper in op deze verschillende interpretaties.

De naam "Chanoeka" komt van het Hebreeuwse werkwoord "חגג", dat "(toe)wijden" betekent. In het kort wordt er met Chanoeka gevierd dat de Joden hun verdrukkers versloegen en de tempel weer in handen kregen. Dit leidde tot een herinwijding van de tempel.

Voordat we op die gebeurtenis ingaan, is het belangrijk dat we de geschiedenis kennen die er aan vooraf gaat.

DE GESCHIEDENIS VAN CHANOEKA

Judea was tot 200 v.Chr. onderdeel van het Koninkrijk van Egypte toen Koning Antiochus III de Grote van Syrië Koning Ptolemeus V Epifanus van Egypte versloeg bij de Slag van Panium.

Judea werd toen deel van het Syrische Rijk.

Koning Antiochus III wilde vrede maken met zijn nieuwe Joodse onderdanen en garandeerde hen het recht om "te leven volgens hun voorouderlijke gebruiken" en dat ze hun geloof mochten blijven uitoefenen in de Tempel van Jeruzalem.

Echter, in 175 v.Chr., viel Antiochus IV Epifanus, de zoon van Antiochus III, Judea binnen, waarschijnlijk op verzoek van de zonen van Tobias.

De Tobiaden, die de leiders waren van de Hellenistische Joodse partij in Jeruzalem, waren rond het jaar 170 v. Chr. verbannen naar Syrië toen de Hogepriester Onias en zijn pro-Egyptische partij hem de macht

ontnamen.

De verbannen Tobiaden onderhandelden met Antiochus IV Epifanus om Jeruzalem weer over te nemen. De Joodse geschiedschrijver Flavius Josephus zegt daarover:

De Joodse Oorlog

De koning die daar al toe geneigd was, stemde daarmee in, en overviel de Joden met een groot leger, en nam hun steden met geweld in, en vermoordde een groot aantal aanhangers van Ptolemeus, en stuurde zijn soldaten erop uit om te plunderen, en geen genade te betonen. Ook verontreinigde hij de tempel, en maakte een eind aan de voortdurende praktijk van het dagelijkse schuldoffer gedurende drie jaren en zes maanden.

Het is aannemelijk dat de historische gebeurtenissen van deze periode een voorafschaduwing zijn van een toekomstige antichrist, onder andere omdat er wordt gezegd dat er een einde wordt gemaakt aan de offerdienst en de exacte periode van 3,5 jaar. Als dat onderwerp je interesseert, dan raden we je aan om de overeenkomsten tussen de gebeurtenissen rond Chanoeka en die van de eindtijd met elkaar te vergelijken.

Deze correlaties lijken erop te wijzen dat het herdenken van Chanoeka waardevol is, omdat we weten dat gebeurtenissen cyclisch en profetisch zijn, en vaak op precies dezelfde dag plaatsvinden. Dus het lijkt erop dat deze gebeurtenissen nog een laatste keer zullen gebeuren.

Het is interessant om Antiochus te bestuderen als een type van de antichrist. Uit zijn goed gedocumenteerde daden, kunnen we de gedachten en het karakter van de toekomstige antichrist leren kennen.

Een aantal van de volgende historische gebeurtenissen is wellicht niet geschikt voor jongere kijkers, ga daar dus wijs mee om.

In 167 v.Chr. gaf Antiochus opdracht dat het altaar voor Zeus moest worden opgericht in de Tempel.

Onze Messias zei dat een dergelijke gebeurtenis nogmaals zou gebeuren:

Mattheus 24:15-16

Wanneer u dan de gruwel van de verwoesting, waarover gesproken is door de profeet Daniël, zult zien staan op de heilige plaats – laat hij die het leest, daarop letten! –Laten dan zij die in Judea zijn, vluchten naar de bergen.

Dus, wat gebeurde er daarna?

Toen de Tweede Tempel in Jeruzalem was geplunderd en de tempeldienst was opgehouden, was het doen van Torah onmiddellijk verboden.

Antiochus gaf de doodstraf aan iedereen die JHWH aanbad of de Torah bestudeerde.

Als hij een voorafschaduwing is van de antichrist, dan valt het op dat hij in het bijzonder besnijdenis, sabbat houden en koosjer eten zwaar bestrafte. Daarop werd de nadruk gelegd.

Hij wilde af van het vieren van de Sjabbat, het eten van rein voedsel, het vieren van Jah's feesten en de

besnijdenis.

Misschien komt die antichrist-mentaliteit je bekend voor?

De manieren waarop hij dit wilde bereiken waren verschrikkelijk.

Hij hing pas besneden jongetjes op aan de nek van hun eigen moeder, zodanig dat de moeders ze niet konden weghalen. Daar rotten hun kleine lijfjes weg, als waarschuwing voor anderen. Ook kwam het voor dat soldaten moeders dwongen hun besneden zoontjes van de stadsmuren, hun dood tegemoet, te gooien.

Antiochus martelde elke Jood die niet wilde offeren aan Griekse goden, en in de voorhof van de Tempel niet wilde buigen voor Zeus.

Hij sprenkelde bloed van een geofferd varken in het Heilige der Heiligen en op heilige Torah-rollen. Hij vermoordde iedereen die geen varken wilde eten.

Antiochus martelde tenminste 100.000 rechtvaardige Joden.

Een 90-jarige Joodse schrijver, genaamd Eleazar, was de eerste waarvan is vermeld dat hij stierf.

Soldaten duwden zijn mond open en schoven varken naar binnen. Hij spuugde het uit en zei dat hij zijn hoge leeftijd niet zou onteren met vlees dat in de Bijbel is verboden. Hij stierf met opgeheven hoofd om het goede voorbeeld te geven.

Toen ze hem dood sloegen, schreeuwde hij uit: *“Mijn ziel verheugt zich in dit lijden omdat ik Hem vrees”* (2 Makkabeeën 6:30).

Antiochus vermoordde een moeder en haar zeven zonen die allen weigerden om varken te eten. De soldaten scalpeerden de eerste zoon, sneden zijn tong eruit, en hieuwen zijn handen en voeten af. Terwijl hij nog steeds ademde, frituurden ze hem in een pan hete olie. Ze martelden alle broers door hun ledematen af te snijden en ze te koken, en uiteindelijk vermoordden ze de moeder. Ook al zag ze haar zeven zonen op één dag vermoord worden, toch behield ze haar sterke geloof in God (2 Makkabeeën 7:20).

Hoewel deze verhalen levensecht en afschuwelijk zijn, vonden wij het belangrijk om de mate van geloof te laten zien die we misschien nodig zullen hebben als dergelijke eindtijdgebeurtenissen opnieuw zullen plaatsvinden in een soortgelijk scenario.

Dat is de waarde van Chanoeka, om het type van de antichrist te zien én om onze verlossing daarvan niet te vergeten.

Dit is de antichrist:

1 Johannes 2:22

Wie is de leugenaar anders dan hij die loochent dat Jezus (Jesjoea) de Christus (Masjiach) is?
Dat is de antichrist, die de Vader en de Zoon loochent.

Je kunt je voorstellen dat de daden van Antiochus een grootschalige opstand onder de Torahgetrouwe

Joden tot gevolg hadden.

Mattathias (Mattitjahoe), een Joodse priester, en zijn vijf zonen leidden een opstand tegen Antiochus, waarbij Mattathias in zijn ongebreidelde ijver eerst een Jood vermoordde die wilde voldoen aan de opdracht van Antiochus om aan Zeus te offeren en daarna de Griekse ambtenaar die de geboden van de overheid moest opleggen (1 Makkabeeën 2, 24-25).

In 166 v. Chr. was Mattathias gestorven, en werd zijn plaats als leider ingenomen door Juda de Makkabeeër. Rond 165 v. Chr. was de Joodse opstand tegen de monarchie succesvol. De Tempel werd bevrijd en opnieuw ingewijd. Het Chanoekefeest werd ingesteld om deze gebeurtenis te vieren.

Juda gaf opdracht om de Tempel schoon te maken, en om een nieuw altaar te bouwen in de plaats van het verontreinigde altaar en dat er nieuwe heilige vaten moesten worden gemaakt. Volgens de Talmoed, was er pure en gewijde olijfolie met het zegel van de hogepriester nodig voor de menorah in de Tempel, die tijdens de nachten moest branden.

Volgens het verhaal werd er een flesje olie gevonden waarin genoeg olie zat voor één dag, maar de lampen bleven acht dagen branden, de tijd die nodig was om een verse voorraad koosjere olie voor de menorah te bereiden. Er werd een achtdaags feest ingesteld om dit wonder te gedenken.

We moeten daarbij opmerken dat er geen overtuigende documentatie bestaat van dit wonder. Het is moeilijk vast te stellen of dit wel of niet echt is gebeurd.

Het wonder van de olie wordt over het algemeen gezien als een legende waarvan de authenticiteit sinds de Middeleeuwen in twijfel wordt getrokken.

De discussie daarover is echter zinloos, omdat beide kanten moeilijk te bewijzen zijn. Je zou kunnen zeggen dat als het wonder werkelijk was gebeurd, het gedetailleerd zou zijn beschreven in een van de boeken van de Makkabeeën.

In de versie van het verhaal in 1 Makkabeeën staat dat een achtdaagse viering met liederen en offers werd uitgeroepen vanwege de her-inwijding van het altaar, en het wonder van de olie wordt niet specifiek genoemd.

De Joodse historicus Titus Flavius Josephus vertelt in zijn boek, Joodse Antiquiteiten XII, hoe de zegevierende Judas Makkabeus de opdracht gaf om jaarlijks uitbundige achtdaagse feestelijkheden te organiseren nadat de Tempel in Jeruzalem, die was ontwijd door Antiochus IV Epifanus, opnieuw was ingewijd. Josephus vermeldt het feest niet onder de naam Chanoecka, maar als het "Lichtenfeest":

De Joodse oorlog

"Toen vierde Judas het feest van het herstel van de offerdienst in de tempel gedurende acht dagen, en hij zorgde ervoor dat het een feest van louter vreugde was; hij feestte daarom met rijke en voortreffelijke offers; en hij eerde God, en verheugde zich met gezangen en psalmen. Ze waren erg blij dat hun gewoonten weer waren hersteld, dat ze na een lange onderbreking onverwacht weer in vrijheid konden aanbidden, daarom maakten ze het tot een wet voor hun nageslacht, dat dit feest moest worden gevierd, om het herstel van de tempeldienst te herdenken, gedurende acht dagen. En vanaf dat moment tot op de dag van vandaag vieren we dit feest, en noemen het Lichten. Ik denk dat dat is, omdat deze vrijheid die we boven alle verwachting herwonnen, als een licht aan ons verscheen; en daarom die naam werd gegeven aan dit feest. Judas herbouwde ook de muren rond de stad, en deed hoge torens verrijzen,

bemand met wachters, om vijandige invallen te voorkomen. Hij versterkte de stad Bethsura, zodat die zou dienen als citadel tegen mogelijke aanvallen die van onze vijanden zouden kunnen komen."

In het Briet Chadasja, of Nieuwe Testament, wordt verteld dat Jesjoea in de Tempel van Jeruzalem was tijdens "het Inwijdingsfeest en het was winter ", dat staat in Johannes 10:22–23.

We zien in ieder geval op geen enkele manier dat Jesjoea kritisch is over dit feest waarop een historische gebeurtenis wordt herdacht, en daarom hebben de meeste mensen er geen moeite mee om Chanoeka op traditionele wijze te vieren omdat het in de Schrift wordt genoemd.

Andere bronnen die de gebeurtenissen die voorafgaan aan en leiden tot Chanoeka beschrijven worden over het algemeen veel later gedateerd, en worden niet zo vaak geciteerd.

De boekrol van Antiochus besluit met de volgende woorden:

...Hierna, gingen de zonen van Israël naar de Tempel en ze herbouwden de poorten en reinigden de Tempel van de dode lichamen en de verontreiniging. En ze gingen op zoek naar pure olijfolie om de lampen daarmee te ontsteken, maar ze konden niets vinden, behalve een kruikje dat was verzegeld met de zegelring van de Hogepriester uit de dagen van Samuel de profeet en ze wisten dat die puur was. Er zat [genoeg olie] in om [de lampen] gedurende een dag te laten branden, maar de God van de hemel wiens naam daar aanwezig is, gaf er zijn zegen aan zodat ze er acht dagen mee vooruit konden. Daarom sloten de zonen van de Chasmoneeën dit verbond en zwoeren ze een eed, zij en de zonen van Israël, niemand uitgezonderd, dat ze een decreet zouden uitvaardigen, dat ze [tot het eind] deze acht dagen moeten vieren met vreugde en ontzag, zoals de dagen van de feesten die in [het boek van] de Wet zijn beschreven; [zelfs] om in het licht te brengen en hen en hun nageslacht te herinneren dat hun God verlossing vanuit de hemel voor hen bewerkte. Tijdens die dagen is het niet toegestaan om te rouwen, en ook niet om te vasten [op die dagen], en iedereen die een belofte moet inwilligen, laat hem dat doen.

Omdat Chanoeka niet een van de Moadiem is, en omdat het wonder van de acht dagen olie niet kan worden bewezen, zijn er mensen die vinden dat Chanoeka moet worden afgeschaft.

Wij zijn het niet eens met een dergelijke afwijzing van Chanoeka.

We geloven echter wel dat de mensen die er niet van overtuigd zijn dat ze dit feest moeten gedenken zich niet verplicht moeten voelen om het te vieren. En ook zij die zich niet prettig voelen bij dit feest moeten geen onenigheid veroorzaken in het Lichaam van de Messias vanwege hun ongemak.

Het is niet tegen de Torah om bepaalde gebeurtenissen in herinnering te houden als aandenken aan wat er is gebeurd.

Het is belangrijk om dat te begrijpen, omdat we dat wat wel en niet is toegestaan baseren op de instructies van onze Schepper.

We hebben al eerder genoemd, dat Poeriem ook is ingesteld door mensen als een herinnering aan de gebeurtenissen die in het boek Esther zijn uitgewerkt. Je zou het kunnen vergelijken met een volk dat Onafhankelijkheidsdag viert. Dat is niet verkeerd, het is gewoon een middel om een belangrijke gebeurtenis niet te vergeten.

Misschien vraag je je af waarin het dan anders is dan Kerst of Pasen?

Bij Kerst en Pasen zijn heilige dagen en praktijken uit de verering van de zonnegod overgenomen en van een nieuwe betekenis voorzien, waarmee de manieren waarop de afgoden werden aanbeden worden gebruikt in de aanbidding van onze Schepper.

En dat is het verschil, en daarom zijn de dagen en tradities bij de vieringen van Kerst en Pasen een overtreding van Torah.

We moeten JHWH niet aanbidden op dezelfde manier waarop de andere volken hun goden aanbaden.

Deuteronomium 12:30-31 (ESV)

Wees dan op uw hoede dat u niet, nadat zij van voor uw ogen weggevaagd zijn, in dezelfde valstrik komt, en dat u niet vraagt naar hun goden, door te zeggen: Zoals deze volken hun goden gediend hebben, zo zal ik het ook doen. U mag ten aanzien van (JHWH) de HEERE, uw God, niet doen zoals zij! (Bekijk onze studie "Zonnebrand" als je daar meer over wilt weten.)

Omdat Poeriem en Chanoeka hun oorsprong niet vinden in de manieren en dagen waarop de volken hun goden aanbaden, wordt met het vieren van Chanoeka en Poeriem Zijn Torah niet overtreden.

Een verschil tussen Poeriem en Chanoeka dat je zou kunnen overwegen is dat Poeriem in de Bijbel staat (Esther 9), terwijl met Chanoeka wordt gedacht aan een gebeurtenis die plaatsvond NADAT de TENACH was geschreven, maar VOORDAT het Nieuwe Testament werd geschreven.

Er zijn mensen die het ter discussie stellen, maar nogmaals, de enige plaats in de Schrift waarin wordt gerefereerd aan Chanoeka is in het evangelie van Johannes.

Johannes 10:22

En het was het feest van de inwijding van de tempel in Jeruzalem, en het was winter.

Het woord feest dat in dit vers wordt gebruikt staat niet in de Griekse tekst en is door vertalers toegevoegd.

"Inwijdingsfeest" is gebaseerd op dit Griekse woord:

STRONGS:

Enkainia - instelling, heiliging; in NT het feest van herinwijding, een jaarlijks feest van acht dagen in de 10^e maand van de Hebreeuwse Kalender

De stam van dit woord betekent 'iets toewijden' of 'heiligen':

STRONGS:

Enkainizo – instellen, heiligen, toewijden, herstellen; benoemen.

Zoals we in het begin van deze studie al hebben behandeld, is Chanoeka de historische herdenking van de herinwijding van de tempel en alle gebeurtenissen die daartoe leidden.

TRADITIES VAN CHANOEKA

Tijdens Chanoeka wordt er op alle acht avonden een kaarsje aangestoken in een speciale menorah (candelabra), de 'chanoekia'.

Er is een speciale negende kaars, de 'sjammasj' of dienaar die wordt gebruikt om de andere kaarsen aan te steken.

De sjammasj staat vaak midden tussen de andere kaarsen in en staat hoger. Daarom wordt die kaars vaak als symbool gezien voor Jesjoea.

Tijdens de eerste avond wordt er één kaars aangestoken, de tweede avond twee, totdat alle kaarsen branden op de achtste en laatste avond van het feest. Traditioneel worden ze aangestoken van links naar rechts.

Er wordt een speciale zegen uitgesproken voor of na het aansteken van de kaarsen, waarin JHWH wordt gedankt en vaak wordt een speciaal Joods gezang gezongen. De menorah wordt in de vensterbank aan de voorkant van het huis gezet, zodat voorbijgangers de lichten kunnen zien en denken aan het verhaal van Chanoeka.

Tijdens Chanoeka worden er heel veel spelletjes gespeeld.

Het populairste spel is 'dreidel' (Jiddisch) of 'sivivon' (Hebreeuws). Het is een toltje met vier zijden waar op elke zijde een Hebreeuwse letter staat. De vier letters corresponderen met de Hebreeuwse zin: 'Nes Gadol Hajah Sjam', wat in het Nederlands kan worden vertaald als: 'Een groot wonder gebeurde (hier) daar'.

De speler zet een muntje, nootje of chocolade munt in en de tol wordt gedraaid.

Als de letter 'noen' (נ) bovenop ligt gebeurt er niets, als het de 'gimel' (ג) is, dan wint die speler de pot, als het de 'hee' (ה) is krijg je de helft van de pot en als het de 'sjien' is (voor 'daar' ש) of 'pe' (voor 'hier' פ) dan moet je weer iets in de pot doen en is de volgende persoon aan de beurt..

Commented [J@1M1]: his is 5, you may wat to specify that sometimes the dreidel has a shin, and other times a pe. I've personally never heard of that before. LOL

Het is traditie om tijdens Chanoeka voedsel te eten dat in olie is gefrituurd. Favoriet zijn 'latkes' – dat zijn aardappelkoekjes, en ook 'soefganijot' – gefrituurde donuts gevuld met jam/gelei en met suiker bestrooid.

In sommige kringen, is de gewoonte ontstaan om tijdens elke avond van Chanoeka cadeautjes uit te wisselen. Veel mensen voelen zich niet prettig bij die gewoonte, omdat die opzettelijk is bedacht als tegenhanger van Kerst. Dus, de meesten die zich vasthouden aan het getuigenis van onze Messias Jesjoea zullen hun uiterste best doen om Kerstachtige tradities te voorkomen als ze Chanoeka vieren en herdenken. Voor wat het waard is, 119 Ministries gaat er ook op die manier mee om.

WAAROM EEN CHANOEKIA?

Er zijn mensen die zich zorgen maken over het gebruik van een chanoekia tijdens Chanoeka, omdat het wordt gezien als een vervanging of vervuiling van de Bijbelse zevenarmige menorah als attribuut uit de tempel van Jahweh.

Het is goed je te realiseren dat het gewoon een kandelaar is die op geen enkele manier de menorah vervangt. Hoewel het idee natuurlijk is geïnspireerd op de Bijbelse menorah. De mensen die er moeite mee hebben om een chanoekia te gebruiken, moeten het dan ook zeker niet doen, maar er lijkt geen verbod in de Torah te staan op basis waarvan we ons zorgen moeten maken.

Als je deze studie rond de tijd van Chanoeka bekijkt, dan wensen we je een gezegende herdenking van die dag. Probeer er tijdens deze tijd aan te denken hoe de antichrist te werk gaat, en vier dan de bevrijding die Jah ons geeft van die manieren... terug naar de Torah die door onze Messias is onderwezen, en alle vreugde en vrijheid die daaruit volgt.

We hopen dat deze studie je tot zegen is geweest, en vergeet niet om alles te blijven onderzoeken.

Sjalom

Wil je hier meer over weten, of andere studies bekijken, bezoek dan onze website 119ministries.nl en www.testeverything.net

Sjalom, dat Jahweh u mag zegenen in uw wandel in het volledige Woord van God.

Voor meer informatie of andere studies, verwijzen wij je naar onze website www.testeverything.net

EMAIL: Info@119ministries.com (USA); info@119ministries.nl

FACEBOOK: www.facebook.com/119Ministries; www.facebook.com/119ministriesnederland

WEBSITE: www.TestEverything.net & www.119ministries.nl

TWITTER: www.twitter.com/119Ministries# (USA)